

HEMORRÀGIA MASSIVA

Marta Barquero López
C.S.P.T. - Hospital de Sabadell

DEFINICIÓ

- Pèrdua d'una volèmia en $< 24h$
- Dèbit $> 150 \text{ ml / min}$

Holcomb Critical Care 2010, 14:182
<http://ccforum.com/content/14/2/182>

COMMENTARY

Traditional transfusion practices are changing

John B Holcomb*

See related research by Schochl et al, <http://ccforum.com/content/14/2/182>

Abstract

Schochl and co-authors have described a 5-year retrospective study that outlines a novel, important and controversial transfusion concept in seriously injured trauma patients. Traditionally, clinicians have been taught to use a serial approach, resuscitating hypovolemic trauma patients with a form of crystalloid or colloid, followed by red blood cells (RBCs), then fresh frozen plasma (FFP), and lastly platelets. The data supporting this widely accepted approach are remarkably weak. Conversely, Schochl and colleagues, in an innovative, retrospective study, describe the use of fibrinogen concentrate, plasma complex concentrate, RBCs, FFP, and platelets driven by a thromboelastometry-based algorithm. Finally, [it appears that transfusion therapy is becoming driven by physiology.](#)

Grade of recommendation	Clarity of risk/benefit	Quality of supporting evidence	Implications
1A Strong recommendation, high-quality evidence	Benefits clearly outweigh risk and burdens, or vice versa	RCTs without important limitations or overwhelming evidence from observational studies	Strong recommendation, can apply to most patients in most circumstances without reservation
1B Strong recommendation, moderate-quality evidence	Benefits clearly outweigh risk and burdens, or vice versa	RCTs with important limitations (inconsistent results, methodological flaws, indirect or imprecise) or exceptionally strong evidence from observational studies	Strong recommendation, can apply to most patients in most circumstances without reservation
1C Strong recommendation, low-quality or very low-quality evidence	Benefits clearly outweigh risk and burdens, or vice versa	Observational studies or case series	Strong recommendation but may change when higher quality evidence becomes available
2A Weak recommendation, high-quality evidence	Benefits closely balanced with risks and burden	RCTs without important limitations or overwhelming evidence from observational studies	Weak recommendation, best action may differ depending on circumstances or patient or societal values
2B Weak recommendation, moderate-quality evidence	Benefits closely balanced with risks and burden	RCTs with important limitations (inconsistent results, methodological flaws, indirect or imprecise) or exceptionally strong evidence from observational studies	Weak recommendation, best action may differ depending on circumstances or patient or societal values
2C Weak recommendation, low-quality or very low-quality evidence	Uncertainty in the estimates of benefits, risks, and burden; benefits, risk and burden may be closely balanced	Observational studies or case series	Very weak recommendation; other alternatives may be equally reasonable

Reprinted with permission from the American College of Chest Physicians.
RCTs, randomised controlled trials.

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

FISIOPATOLOGIA

Holcomb Critical Care 2010, 14:82
<http://ccforum.com/content/14/1/82>

COMMENTARY

Traditional transfusion practices are changing

John B Holcomb*

See related research by Schochl et al, <http://ccforum.com/content/14/1/82>

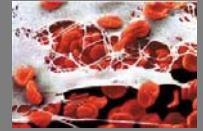
Abstract

Schochl and co-authors have described a 5-year retrospective study that outlines a novel, important and controversial transfusion concept in seriously injured trauma patients. Traditionally, clinicians have been taught to use a serial approach, resuscitating hypovolemic trauma patients with a form of crystalloid or colloid, followed by red blood cells (RBCs), then fresh frozen plasma (FFP), and lastly platelets. The data supporting this widely accepted approach are remarkably weak. Conversely, Schochl and colleagues, in an innovative, retrospective study, describe the use of fibrinogen concentrate, plasma complex concentrate, RBCs, FFP, and platelets driven by a thromboelastometry-based algorithm. Finally, [it appears that transfusion therapy is becoming driven by physiology.](#)

FISIOPATOLOGIA

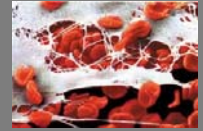
Sihler K, Napolitano L. Massive transfusion. New insights.
Chest 2009; 136:1654-67

HEMORRÀGIA MASSIVA

↓ VOLÈMIA

HEMORRÀGIA MASSIVA

Desequilibri
Aport O_2 - demanda O_2

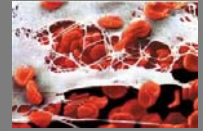
Xoc cel·lular

MESURES DE
REANIMACIÓ

TRÍADA LETAL

HEMORRÀGIA MASSIVA

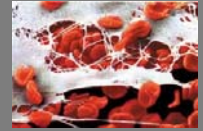
Desequilibri
Aport O_2 - demanda O_2

Xoc cel·lular

MESURES DE
REANIMACIÓ

TRÍADA LETAL

HEMORRÀGIA MASSIVA

Desequilibri
Aport O_2 - demanda O_2

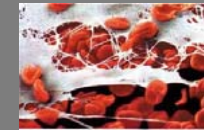
Xoc cel·lular

MESURES DE
REANIMACIÓ

TRÍADA LETAL

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

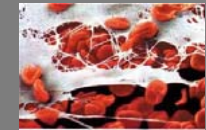

TEORIA CEL·LULAR DE LA COAGULACIÓ (Hoffman 2001)

- Levy et al. Multidisciplinary approach to the challenge of hemostasis. *Anesth Analg* 2010; 110:254-64
- Tanaka et al. Blood coagulation: Hemostasis and thrombin regulation. *Anesth Analg* 2009; 108:1433-46

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

TEORIA CEL·LULAR DE LA COAGULACIÓ

HEMOSTÀSIA PRIMÀRIA → Adhesió plaquetar

HEMOSTÀSIA SECUNDÀRIA

Activació plaquetar

1 Iniciació

FT + f. VII → Síntesis de trombina

2 Amplificació

Unió de fibrinògen → Fibrina activada

PH
Temperatura
Calci

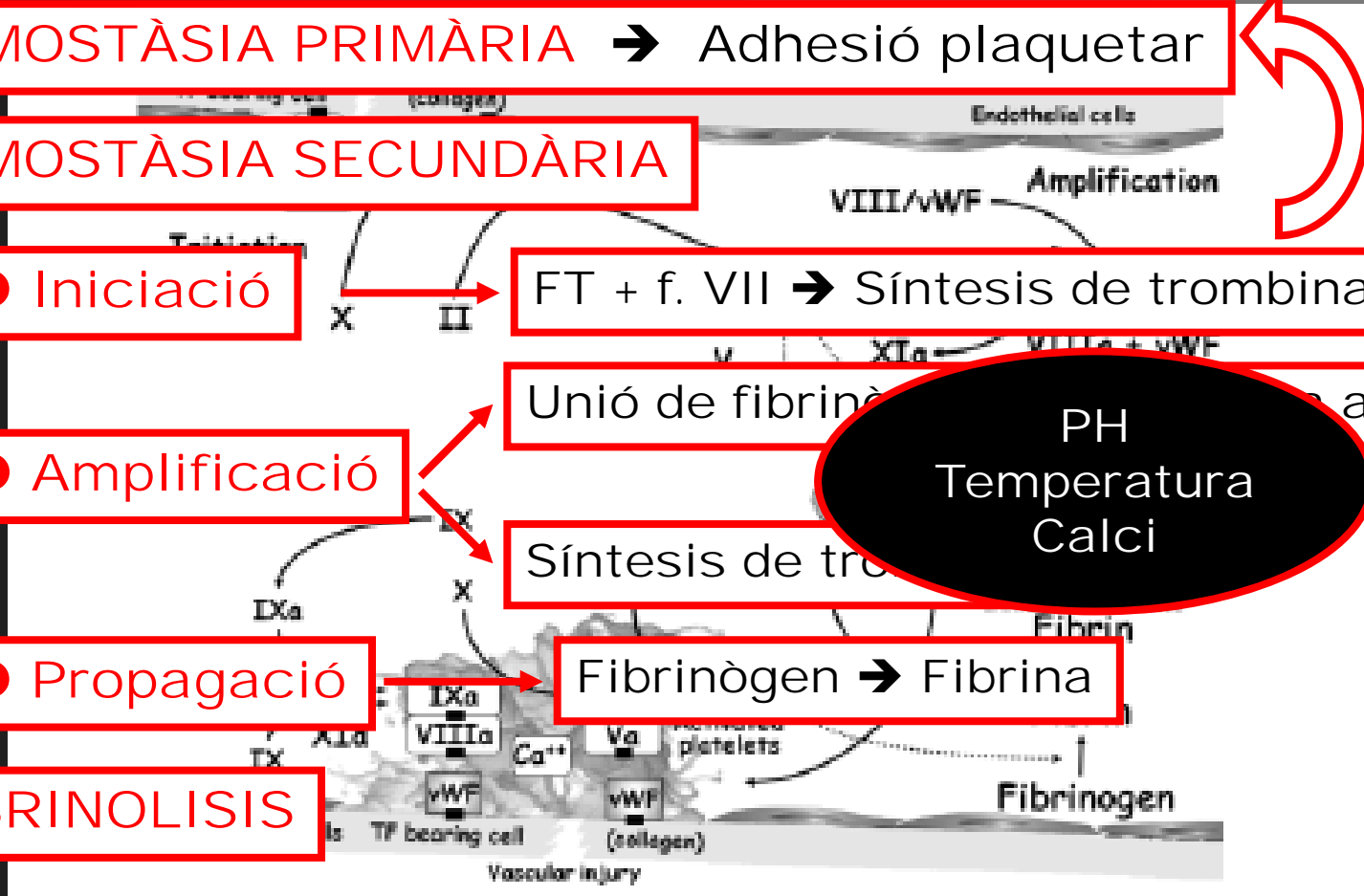
3 Propagació

Fibrinògen → Fibrina

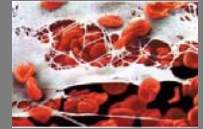
FIBRINOLISIS

Hematíes

Endoteli

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

- ↓ 1 volèmia
  - ↓ 2 volèmies
- FIBRINÒGEN** %
- ↓ Síntesi de trombina
↑ TC

- ↓ 1 volèmia ⇒ ↓ Plaqa al 35-40%
  - ↓ 2 volèmies ⇒ ↓ Plaqa al $50 \times 10^3 / \text{mm}^3$
- ↓ Fermesa del coall

- ↓ dilució hematòcrit
- ↓ hemodilució f. anticoagulants

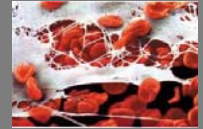
• Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review. Intensive Care Med. Feb. 2011.

• Perkins J et al. Massive transfusion and nonsurgical hemostatic agents Crit Care Med 2008; 36 (suppl 7): 325-39

• Schoechl H. Coagulation management in major trauma. Hämostaseologie 2006; 26 (suppl 1) : s50 - s55

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

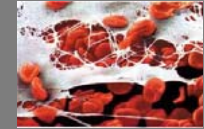
HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

Activació de la coagulació
en els punts de lesió

HIPOTÈRMIA

- ↓ FC i plq

ANÈMIA

- Alteració en l'equilibri
act coagulant / anticoa-
gulant / fibrinolítica

+

HIPERFIBRINOLISIS

CID

FÀRMACS / M. PRÈVIES

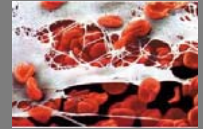
Factors predisponents: **TRÀUMES MECÀNICA**

Xoc

Gran exposició de FT **COAGULOPATIA DILUCIONAL**

sistèmic (lesió endotelial +++, teixits tous +++, embol . grassa, lesió cerebral)

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

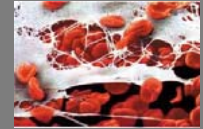
ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

- ↓ Activitat dels FC (Ph < 7.1 ↓ 50% de la fase de propagació de la síntesi de trombina)

ANEMIA

HIPERFIBRINOLISIS

- ↓ Alteració estructura de la plaqueta (↓ síntesi de trombina a la seva superfície i agregació)

FARMACS / M. PREVIES

- Activació d'anticoagulants naturals (Prot C)

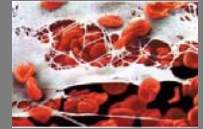
CAUSA MECANICA

- ↑ de la fibrinolisis

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

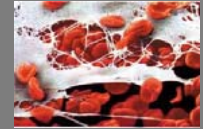
HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

- Disfunció **plaquetar** (↓ activació, adhesió i agregació)

HIPERFIBRINOLISIS

- ↓ Activitat FC (per cada °C que ↓ la T^a = ↓ activitat un 10 %)

FARMACS / M. PREVIES

CAUSA MECÀNICA

- Si hipotèrmia severa (< 32 °C) → ↑ fibrinolisis

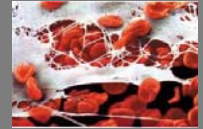
COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

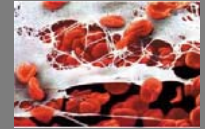
CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

- Funció hemostàsica dels glòbuls vermells !

CAUSA MECÀNICA

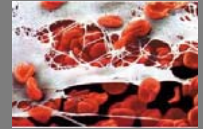
COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

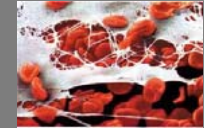
COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

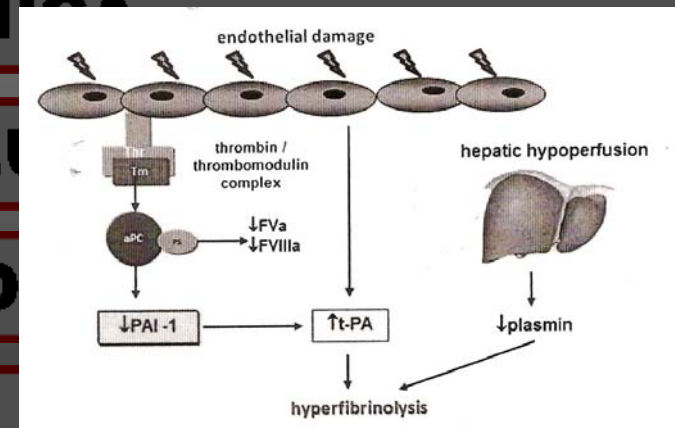
- Estímul procoagulant sistèmic → fibrinolisis

CAUSA MECÀNICA

H. OBSTÈTRICA

PLT GREU

ACoTS

ACIDOSIS

LESIÓ TISSULAR +++

+ ESTAT DE XOC

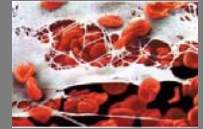
Hiperfibrinolisis

Anticoagulació sistèmica

ANÈMIA

- Brohi K. et al. Acute coagulopathy of trauma: Hypoperfusion induces systemic anticoagulation and hyperfibrinolysis. J Trauma 2008; 64:1211-17

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

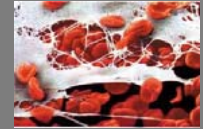
COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

- Antiagregants - anticoagulants

COAGULOPATIA DILUCIONAL

- Dèficits congènits o adquirits de FC

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

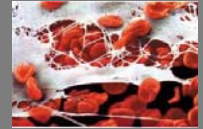
HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

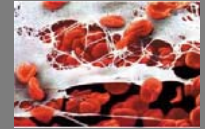
ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

CAUSA MECÀNICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

- Circulació extracorporea

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

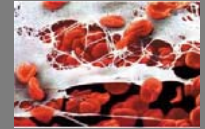
HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

FISIOPATOLOGIA - COAGULOPATIA

HM en cirurgia electiva

ACIDOSI

HIPOTÈRMIA

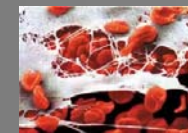
COAGULOPATIA

HM en l'àmbit d'urgències

ACIDOSI

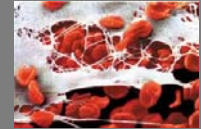
HIPOTÈRMIA

COAGULOPATIA

MONITORITZACIÓ

MONITORITZACIÓ

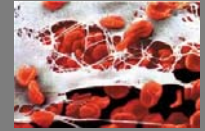
Table 2 American College of Surgeons Advanced Trauma Life Support (ATLS) classification of blood loss based on initial patient presentation

	Class I	Class II	Class III	Class IV
Blood loss* (ml)	Up to 750	750-1500	1500-2000	>2000
Blood loss (% blood volume)	Up to 15%	15%-30%	30%-40%	>40%
Pulse rate	<100	100-120	120-140	>140
Blood pressure	Normal	Normal	Decreased	Decreased
Pulse pressure (mmHg)	Normal or increased	Decreased	Decreased	Decreased
Respiratory rate	14-20	20-30	30-40	>35
Urine output (ml/h)	>30	20-30	5-15	Negligible
Central nervous system/mental status	Slightly anxious	Mildly anxious	Anxious, confused	Confused, lethargic
Fluid replacement	Crystalloid	Crystalloid	Crystalloid and blood	Crystalloid and blood

Table reprinted with permission from the American College of Surgeons [37].

*for a 70 kg male.

- 1 Classificació de la pèrdua sanguínia segons l'American College of Surgeons Advanced Trauma Life Support (ATLS) (1C)
- 2 VPP – Variació de la pressió de pols

HEMORRÀGIA MASSIVA

Desequilibri
Aport O_2 - demanda O_2

Xoc cel·lular

ACIDOSIS

- REO_2
- Sat v mixta o central
- **Lactats / E-B (1B)**
- Oximetria tissular

HIPOTÈRMIA

- Temperatura cutànea o central

COAGULOPATIA

MONITORITZACIÓ

1 TP – TTPa / Fibrinògen / Recompte plaquetar

• Brenini M et al. Successful rotation thromboelastometry – guided treatment of traumatic haemorrhage, hiperfibrinolysis and coagulopathy. Acta anaesthesiol Scand 2010; 54:114-117

2 Tromboelastometria

• Schöchl H et al. Successful rotation thromboelastometry (ROTEM TM) to achieve successful treatment of polytrauma with fibrinogen concentrate and prothrombin complex concentrate. Anaesthesia 2010; 65: 199-203

3 Tests de funció plaquetar

• Gunter et al. Coagulation monitoring: Current technics and clinical use of viscoelastic point-of-care coagulation tests. Minerva anestesiol. 2007; 73: 136-75

• Kocek. Management of coagulopathy in trauma. Minerva anestesiol. 2007; 73: 136-75

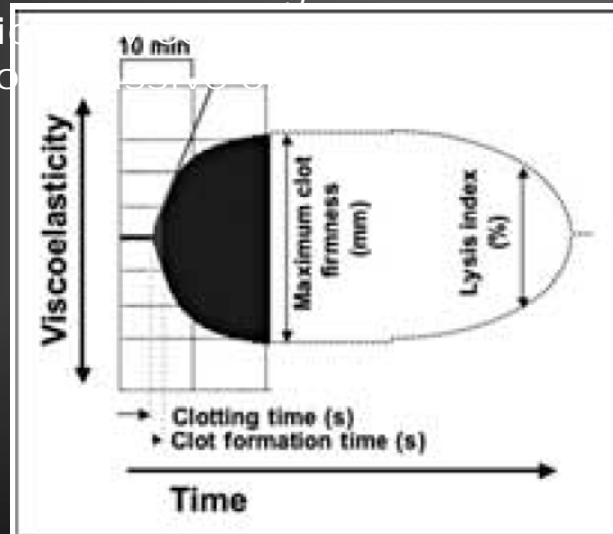

Figure 2.—Rotational thromboelastometry parameters, normal trace.

COAGULOPATIA

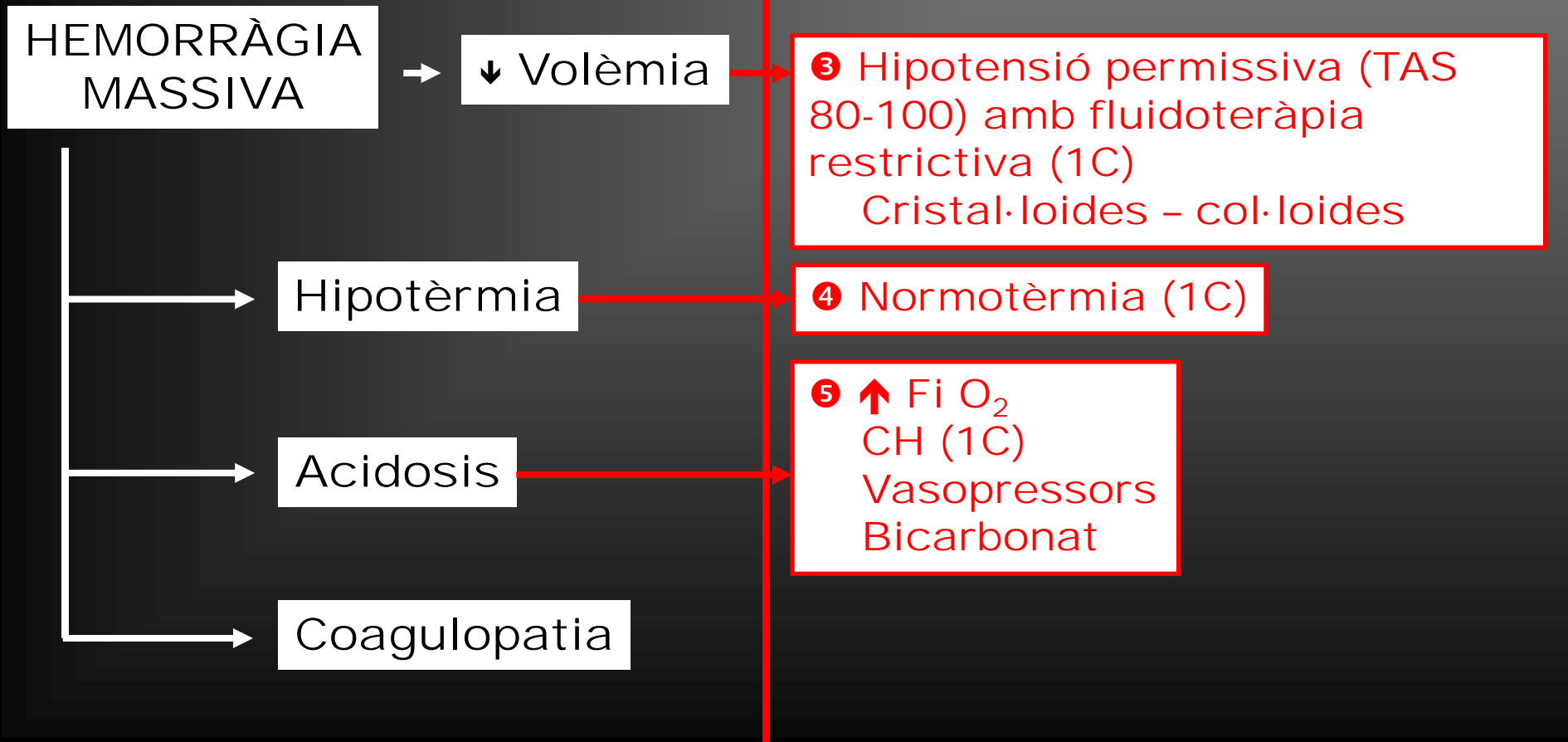
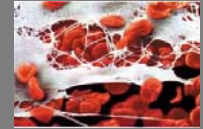
medicament per diferenciar el
misme
del malalt
sagnant molt ràpidament
↑↑↑
osts
fàcil d'utilitzar

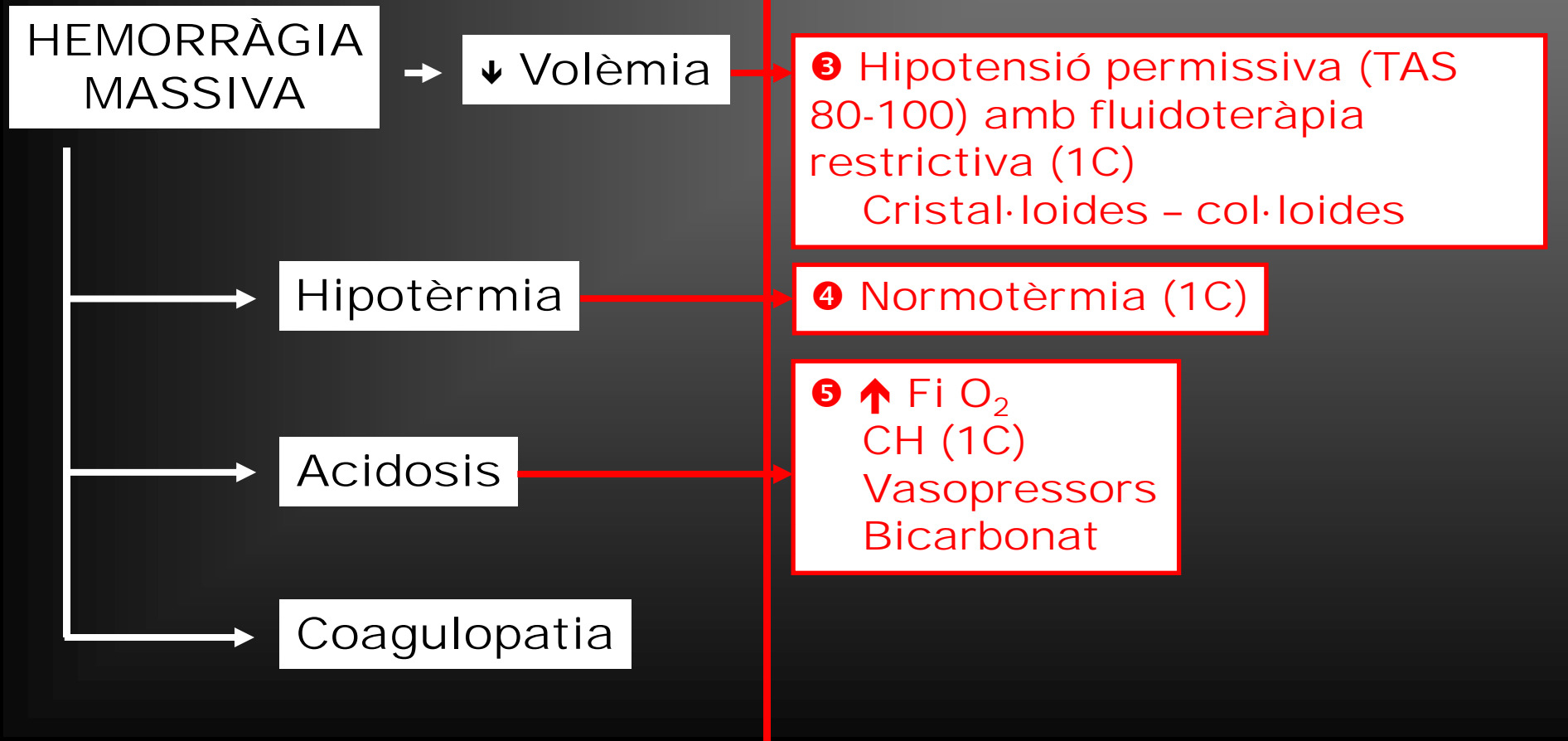
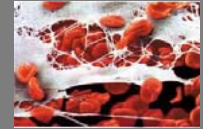
TRACTAMENT

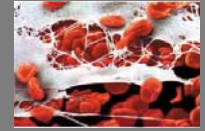
TRACTAMENT

TRACTAMENT

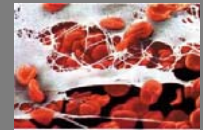
TRACTAMENT

Coagulopatia

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

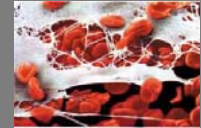

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

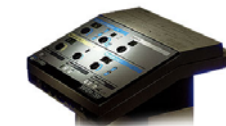
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Morbimortalitat
pròpia

CONMED
CORPORATION

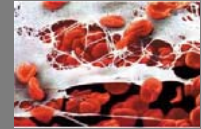

Electrobisturí de
Argón System 7500

Sihler K. Complications of massive transfusion. Chest 2010; 137:209-20.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Transfusió precoç en l'HM
- PT / PPTa > 1,5 ratio (1B)
- 10-15 ml / Kg
- Repetir dosis s/evolució

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Els t. de coagulació std: pobres
- predictors dels nivells de FC
- La d. inicial en pac crític > 30 ml / Kg

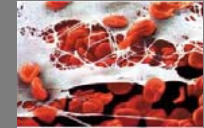
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Chowdhury. Efficacy of standard dose and 30 ml / kg fresh frozen plasma in correcting laboratory parameters of haemostasis in critically ill patients. BJ of Haematology. 125, 1

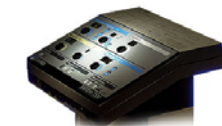
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Dosis: 30 ml / Kg
- PFC insuficient per tractar la coagulopatia (GR 0)

CONMED
CORPORATION

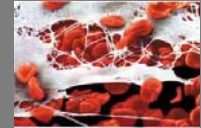

Electrobisturí de
Argón System 7500

Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review.
Intensive Care Med. Feb. 2011.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Nivell
> $50 \times 10^9 / l$ (1C)
Si PLT greu amb
HM o lesió SNC:
> $100 \times 10^9 / l$
(2C)
- Dosis: 1 pool
(2C)

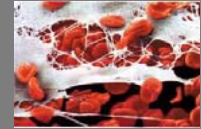
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

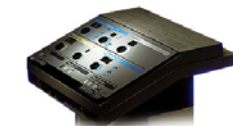
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

• Plaquetes
> $100 \times 10^9 / l$
(GR 0)

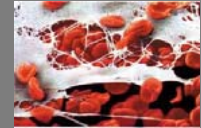
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review.
Intensive Care Med. Feb. 2011.

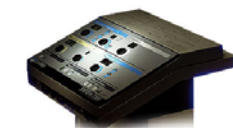
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Sagnat significatiu + Fibrinògen < 1,5 - 2 g/l (1C) o alt. tromboelastometria
- Dosis 3 - 4 g (1C)
- Valorar repetició

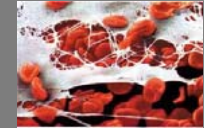
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

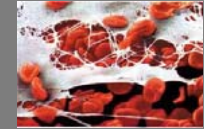
- Sagnat agut o alt risc:
Fibrinògen > 1,5 g / l
- Determinació regular de fibrinògen (GR B)

Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review. Intensive Care Med. Feb. 2011.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

“H. obstètrica:
és l'únic
paràmetre sobre
coagulació
associat de
manera
independent amb
la HM”

CONMED
CORPORATION
Electrobisturí de
Argón System 7500

Charbit B. The decrease of fibrinogen is an esrly predictor of a severity of postpartum hemorrhage. J. Thromb haemost 2007, 5:266.273

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

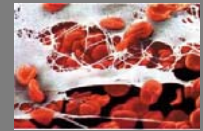

“BP coronari:
nivell pre-op
inversament
correlacionat
amb la pèrdua
sanguínia i la
transfusió”

Karlsson. Plasma fibrynogen level, bleeding, and transfusion after on-pump coronary artery bypass grafting surgery: A prospective observational study *Transfusion* 2008; 48:2152-2558

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

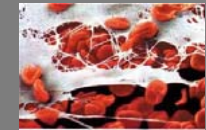

"PLT greu de guerra:
Administració de fibrinògen millora la supervivència"

Stinger. The ratio of fibrinogen to red cells transfused affects survival in casualties reserving massive transfusions at an army combat support hospital. J Trauma 2008, 64: S79

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

“Durant la l’H. perioperatòria important l’administració de fibrinògen associat a una ↓ transfusió”

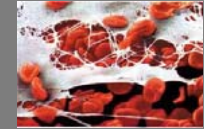

CONMED
CORPORATION
Electrobisturí de Argón System 7500

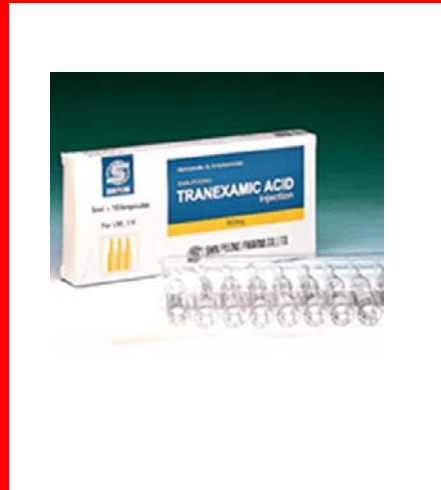
Fenger – Ericssen et al- Fibrinogen concentrate substitution therapy in patients with massive haemorrhage and low plasma fibrinogen concentrates B r J Anaesth 2008, 101-769 - 773

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

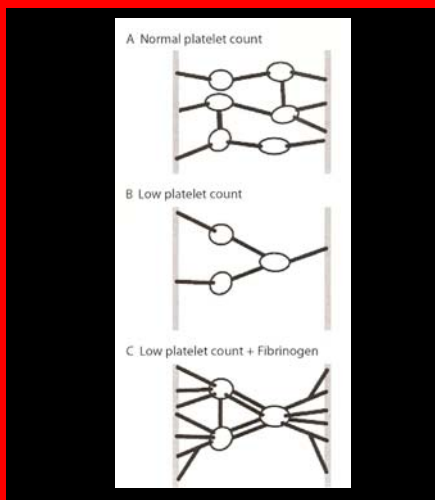
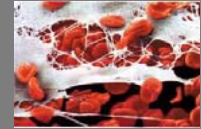

"L'alteració existent en la síntesi del coall durant una trombocitopenia millora amb l'administració de fibrinògen, ↑ supervivència, ↓ sagnat"

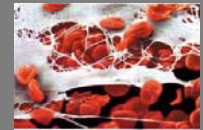
Velik et al. The effect of fibrinogen concentrate on thrombocytopenia. J. Thromb Haemost (2007) 5: 1019 - 1025

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Lang et al. The effects of fibrinogen levels on thromboelastometric variables in the presence of thrombocytopenia. Anesth analog 2009; 108 - 751-8

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

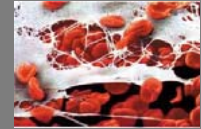

22 a de farmacovigilància no han detectat alertes en el pacient sagnant de trombogenicitat o transmissió viral

Ozier. Fibrinogen concentrate for management of bleeding: against indiscriminate use. Journal of Thrombosis and haemostasis 2011, 9: 6-8.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

FC vit - K
depenents derivats
de plasma humà
(II V IX X) en forma
inactivada +
substàncies
anticoagulants

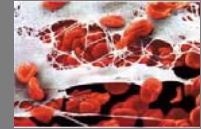

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

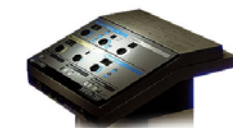
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- ↓ volum
- T^a ambient
- No cal proves creuades
- Temps necessari menor
- Risc ↓↓ transmissió viral
- No provoquen lesió pulmonar aguda o TRALI

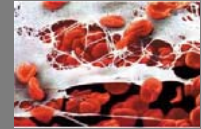
CONMED CORPORATION

Electrobisturí de Argón System 7500

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Reversió urgent dels anticoagulants orals vit K depenents. Hemofilia (1B)

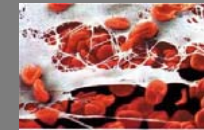
CONMED CORPORATION

Electrobisturí de Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Ús en HM ... trombosis?

- Amb els nous CCP, a l'HM no s'han descrit complicacions trombòtiques
- Reunió d'experts: CCP (20-30 UI / Kg) si s. persistent i TC
↑, prèvia adm. fibrinògen

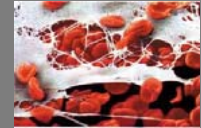
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Sorensen et al. Clinical review. Prothrombin complex concentrates – Evaluation of safety and thrombogenicity. Critical care 2011, 15: 201

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Administració de CCP en el sangant (20 - 25 UI / Kg) juntament amb PFC

CONMED CORPORATION

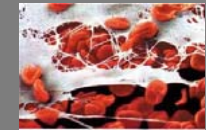

Electrobisturí de Argón System 7500

Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review. Intensive Care Med. Feb. 2011.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Monitoritzar la fibrinolisis, si es detecta, administrar f. antifibrinolítics(1B)
- Dosis: 10 – 15 mg / Kg seguits d'una infusió de 1-5 mg / Kg / hora

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Administració empírica?

- CRASH - II: s'hauria d'administrar a. tranexàmic en el traumàtic sagnant

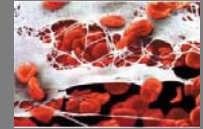
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Effects of tranexamic acid on death, vascular occlusive events, and blood transfusion in trauma patients with significant haemorrhage (CRASH-II): a randomised, placebo-controlled trial. Lancet 2010;376:23-32.

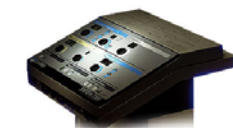
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Administració
s'ha de fer?
• CRP I - II:
s'hauria
d'administrar a.
traumàtic sagnant

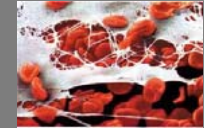

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

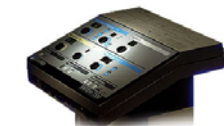

Utilització "off-label"

- Múltiples estudis, ... poques conclusions
- Darrera revisió de la Cochrane: No es poden treure conclusions
- Empresa Novo-Nordisk i la FDA no el recomanen off-label

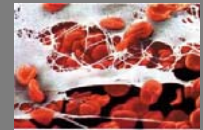

CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

Pacient amb sagnat microvascular persistent (coagulopàtic) amb correcta administració d'hemoderivats, normalització fibrinògen, plaquetes, pH, T^a i calci: Considerar factor r VII a (2C)

CONMED
CORPORATION

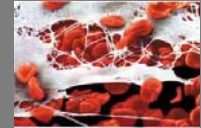

Electrobisturí de
Argón System 7500

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

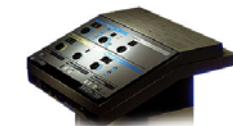
TRACTAMENT - COAGULOPATIA

- Es recomana el seu ús si sagnat persistent tot i haver exhaurit totes les opcions terapèutiques, especialment en el trauma tancat (GR B)
- Dosis: 90 µg / Kg

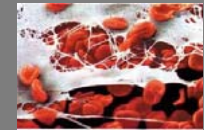
CONMED
CORPORATION

Electrobisturí de
Argón System 7500

Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review.
Intensive Care Med. Feb. 2011.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

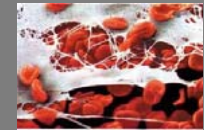

Persistència de sagnat microvascular refractari en pacient que prèviament prenia antiagregants (2C)

Rossaint et al.: Management of bleeding following major trauma: an updated European guideline. Critical Care 2010 14:R52.

TRACTAMENT - COAGULOPATIA

• Sagnat
microvascular
persistent +
sospita de
trombocitopatia
(GR 0)

• Dosis: 0,3 mg / Kg

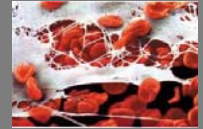
CONMED
CORPORATION

Electrobistúrf de
Argón System 7500

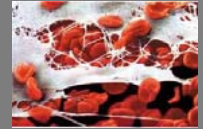
Lier et al.: Coagulation management in multiple trauma: A systematic review.
Intensive Care Med. Feb. 2011.

SITUACIONES CLÍNIQUES

SITUACIONS CLÍNiques - ALGORITMES

CIRURGIA
ELECTIVA

PLT GREU

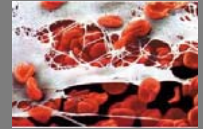
HEMORRÀGIA
OBSTÈTRICA

ALTRES
URGÈNCIES

A. AORTA / H. DIGESTIVA
POSTOPERAT / PLT

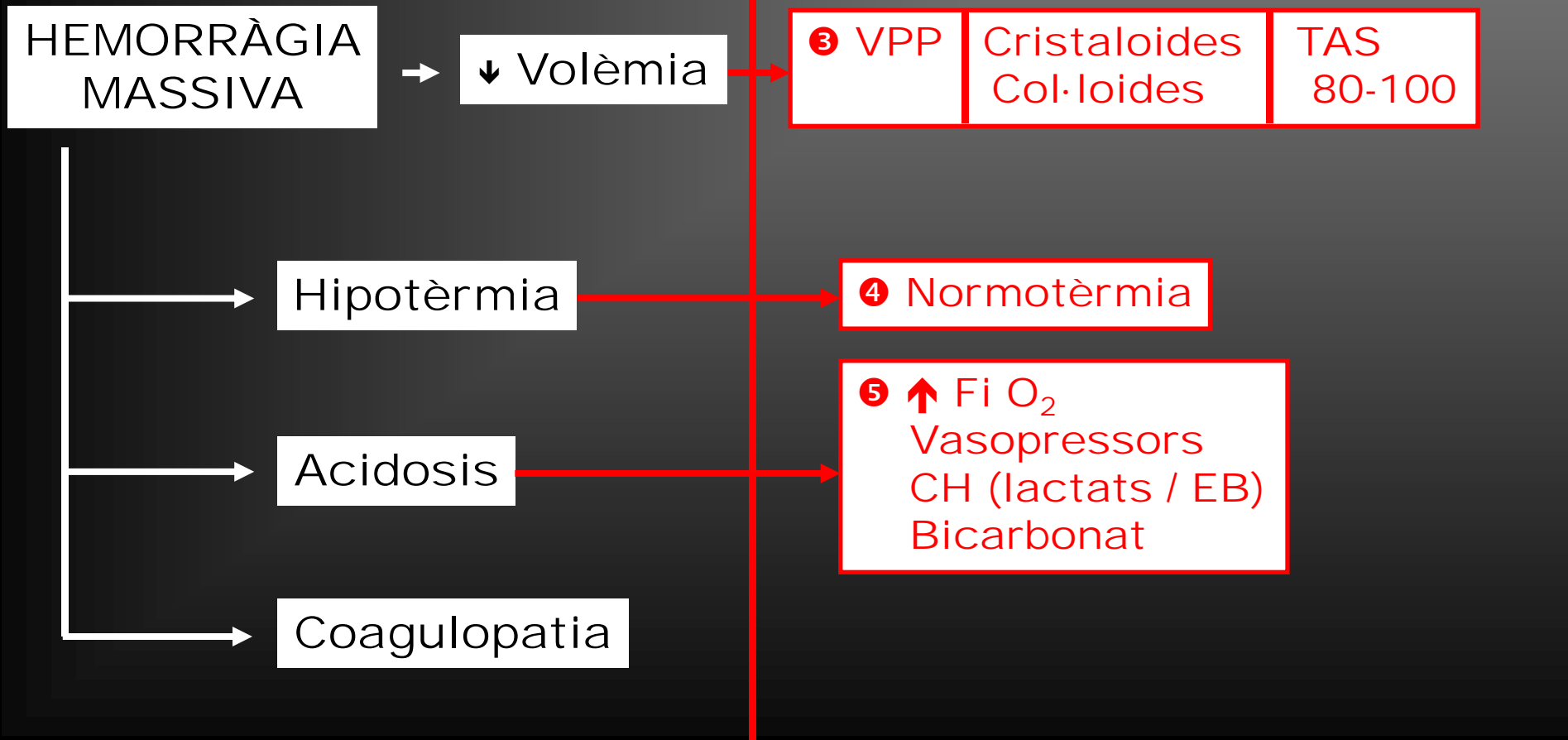
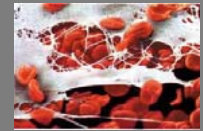
CIRURGIA ELECTIVA

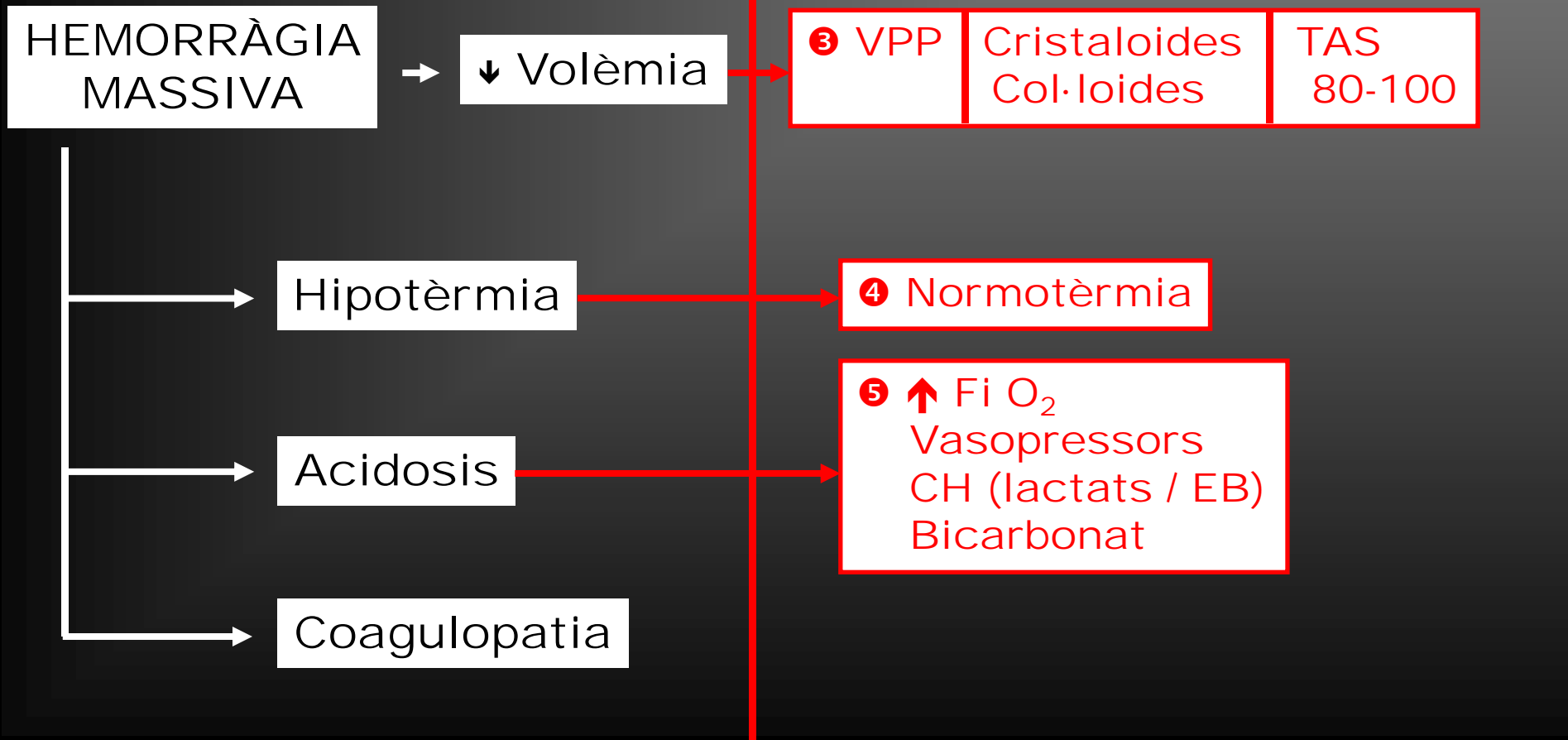

- Pacient optimitzat
- Monitorització invasiva
- En el lloc de tractament
- Lesió tissular controlada

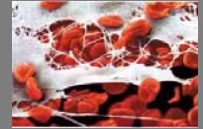
CIRURGIA ELECTIVA

CIRURGIA ELECTIVA

CIRURGIA ELECTIVA

Coagulopatia

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

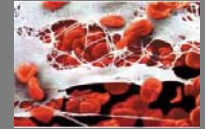
ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

CIRURGIA ELECTIVA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

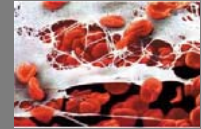
DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

FÀRMACS / M.PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

FÀRMACS / M.PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

- Antiagregants:
  - PLQ > 100.000
  - Desmopresina
- ACO: CCP
- M. Hepàtica: PFC abans
- BP C-P:
  - PLQ > 100.000
  - Desmopresina

⑥ Fibrinògen (2 - 4 g)

- ⑦ PFC si
- Coagulopatia clínica
  - TP / TTPa > 1,5

⑧ Plaquetes si < 50-100x10⁹ / l

⑨ FIBRINÒGEN si < 2 g/L
Desmopresina (0,3 mL / Kg)
CCP si tromboelastometria
(20 - 25 UI / Kg)
F. r. VII a

- ⑩ Control analític freqüent
- Coagulació
  - Ions

CIRURGIA ELECTIVA

DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

FÀRMACS / M.PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

TROMBOELASTOMETRIA

① Fibrinògen (2 - 4 g)

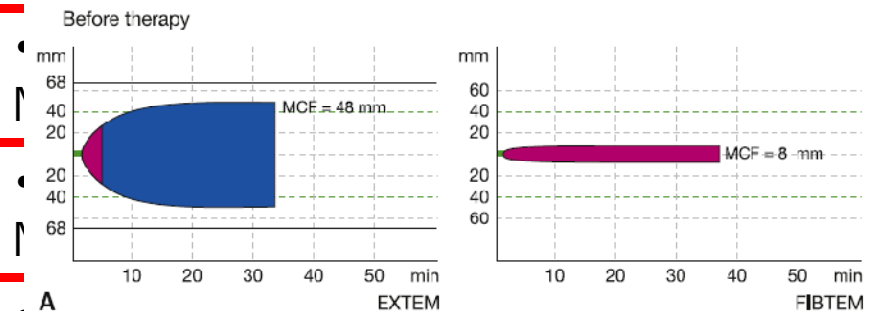
② Monitorització tromboelastometria

GOAL-DIRECTED THERAPY

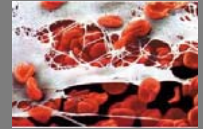
• TC ↑ → PFC / CCP

• Fibrinolisis → Ac Tranexàmic

VII a

SITUACIONS CLÍNiques - ALGORITMES

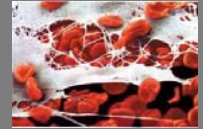
CIRURGIA
ELECTIVA

PLT GREU

HEMORRÀGIA
OBSTÈTRICA

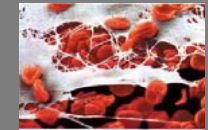
ALTRES
URGÈNCIES

A. AORTA / H. DIGESTIVA
POSTOPERAT / PLT

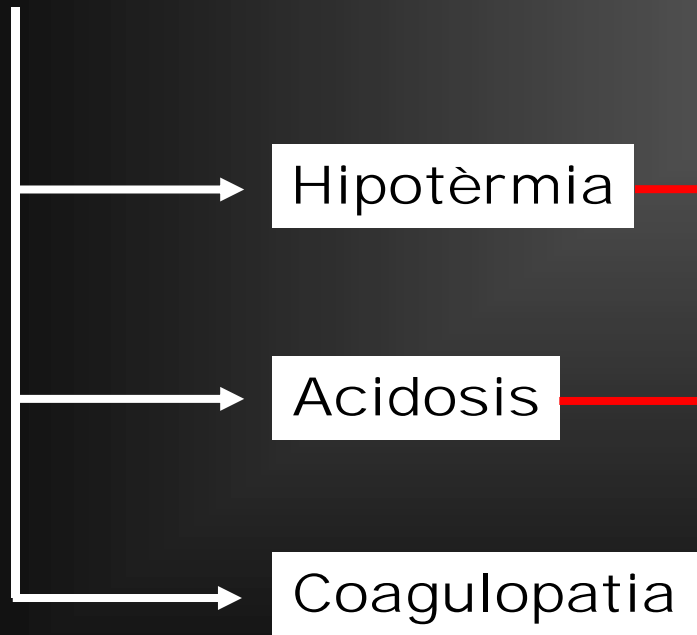
- Pacient no optimitzat
- No monitorització
- Lesió tissular +++
- HMDC inestable – Tríada letal instaurada

PLT GREU

HEMORRÀGIA MASSIVA

→ ↓ Volèmia

1 Diagnòstic i tractament de l'HM

2 Monitorització + acc. venosos

3 Clínica	Cristaloides Col·loides	TAS 80-100
-----------	----------------------------	---------------

4 Normotèrmia

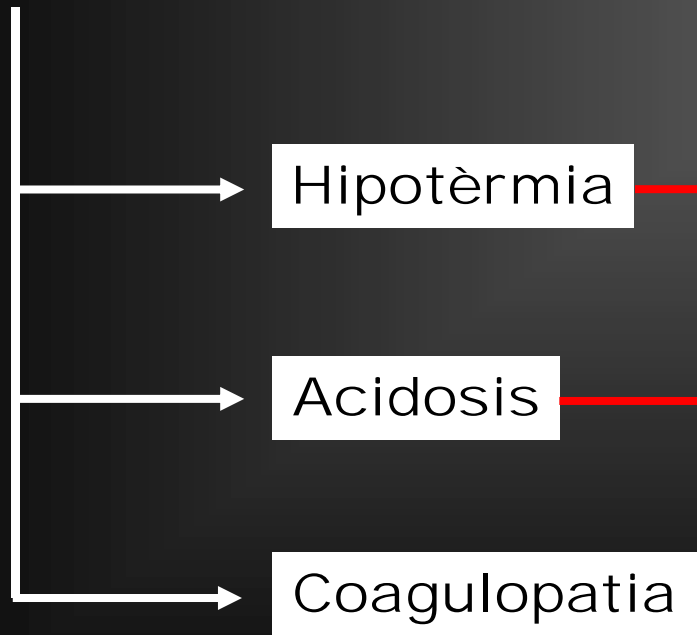
5 ↑ Fi O₂
Vasopressors
CH (lactats / EB)
Bicarbonat

PLT GREU

HEMORRÀGIA MASSIVA

→ ↓ Volèmia

1 Diagnòstic i tractament de l'HM

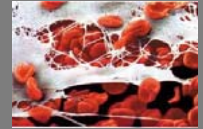
2 Monitorització + acc. venosos

3 Clínica	Cristaloides Col·loides	TAS 80-100
-----------	----------------------------	---------------

4 Normotèrmia

5 ↑ Fi O₂
Vasopressors
CH (lactats / EB)
Bicarbonat

PLT GREU

Coagulopatia

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

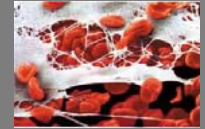
HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

PLT GREU

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

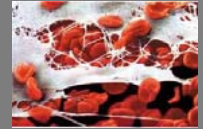
FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

DAMAGE
CONTROL
SURGERY

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

DAMAGE
CONTROL
SURGERY

DAMAGE CONTROL
RESSUSCITATION

- ① Hipotensió permissiva
- ② Tractament hipotèrmia i acidosi
- ③ Transfusions derivades de plaquetes
- ④ Monitorització freqüent (ions)

PROTOCOL DE
TRANSFUSSIÓ
MASSIVA

emo-

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

- Sihler. Massive transfusion. New insights. Chest 2009; 136:1654 - 67
- Dries. The contemporary role of blood products and components used in trauma resuscitation. Scandinavian journal of trauma 2010, 18: 63
- Nunez et al. Creation, implementation and maturation of massive transfusion protocol for the exsanguinating trauma patient. J Trauma 2008; 68: 1498 - 1505
- Wafaisade et al. High plasma to red blood cell ratios are associated with lower mortality rates in patients receiving multiple transfusion. J Trauma 2011, 70:81-99

DAMAGE
CONTROL
SURGERY

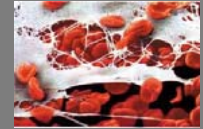
DAMAGE CONTROL
RESSUSCITATION

- 1 Hipotensió permissiva
- 2 Tractament hipotèrmia i acidosi
- 3 Transfusions derivades
- 4 Monitorització freqüent (ions)

PROTOCOL DE
TRANSFUSSIÓ
MASSIVA

emo-

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

PROTOCOL DE
TRANSFUSSIÓ
MASSIVA

Fibrinògen

CH / PFC / PLQ
1:1:1

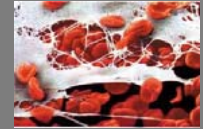

Fibrinogen

FIBRINÒGEN si $< 2 \text{ g / l}$
CCP si tromboelastometria
(20 - 25 UI / Kg)
Àcid tranexàmic (15mg/Kg)
Desmopresina (0,3 mL / Kg)
F. r VII a

Control analític freqüent

- Coagulació
- Ions

AC o TS

TIC

TRAUMA - INDUCED
COAGULOPATHY

PROTOCOL DE
TRANSFUSSIÓ
MASSIVA

Fibrinògen

CH / PFC / PLQ
1:1:1

TROMBOELASTOMETRIA

GOAL-DIRECTED THERAPY

• TC ↑ → PFC / CCP

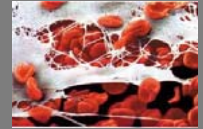
• Fibrinolisis → Ac Tranexàmic

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM ↓ → Fibrinògen

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM normal → Plq

• Valorar → Desmopresina / f.r
VII a

SITUACIONS CLÍNiques - ALGORITMES

CIRURGIA
ELECTIVA

PLT GREU

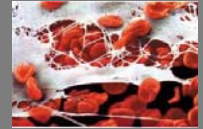
HEMORRÀGIA
OBSTÈTRICA

ALTRES
URGÈNCIES

A. AORTA / H. DIGESTIVA
POSTOPERAT / PLT

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

- Pacient no optimitzada
- Lesió tissular +++
- Unitat úter - placentària: consum + hiperfibrinolisis
- En el lloc de tractament

Ahonen, J. et al. Management of post-partum haemorrhage.
Acta Anaesthesiol Scand 2010; 54: 1164-1178

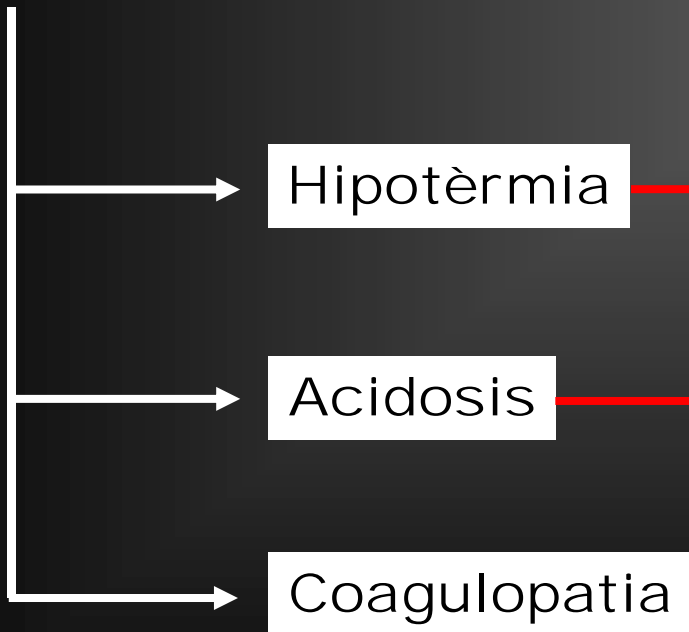
HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

- Massatge uterí
- Fàrmacs uterotònics
- Sonda tamponada
- Embolització uterina
- Histerectomia

HEMORRÀGIA MASSIVA

→ ↓ Volèmia

1 Diagnòstic i tractament de l'HM

2 Monitorització + acc. venosos

3 Clínica

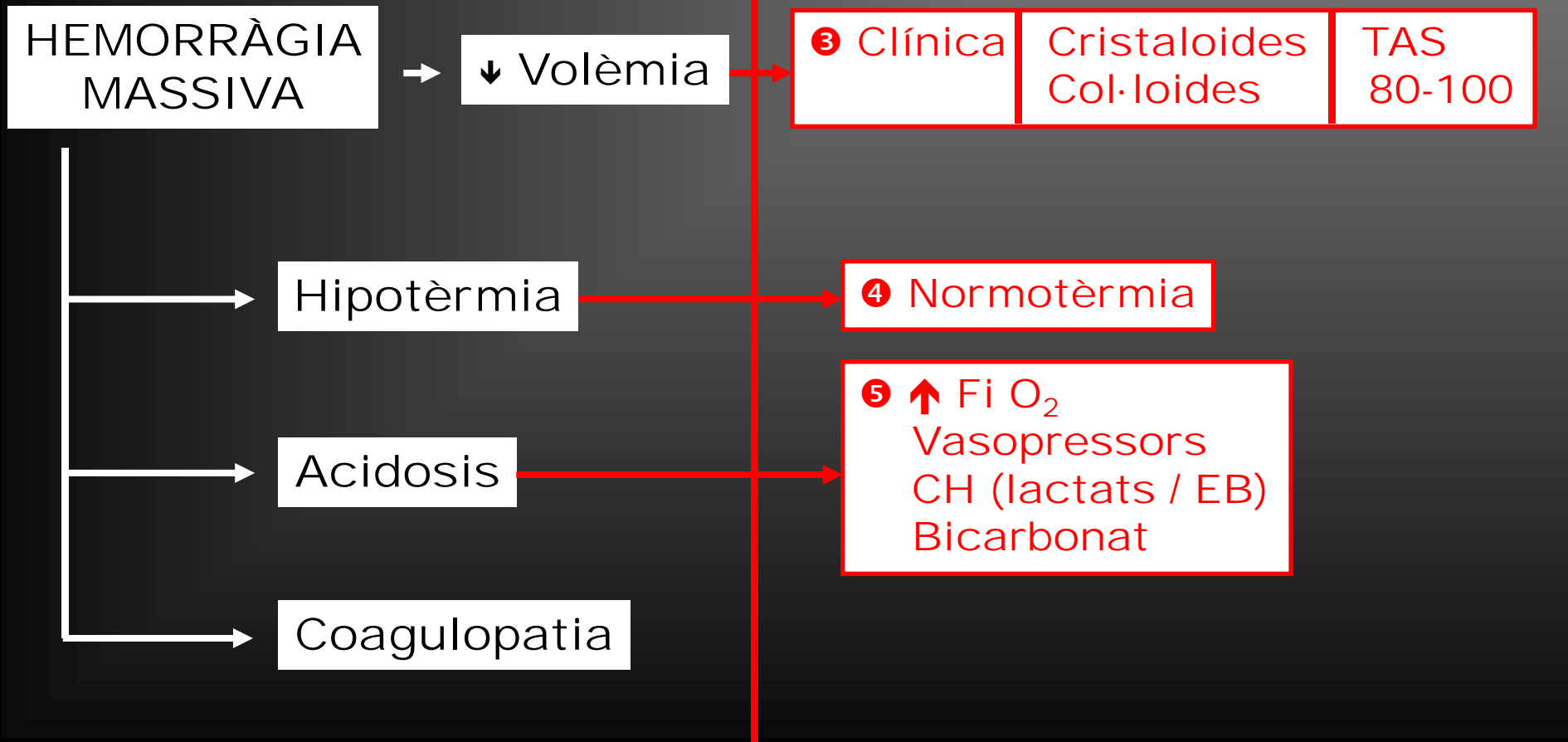
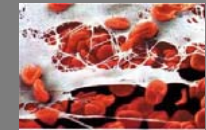
Cristal·loides
Col·loides

TAS
80-100

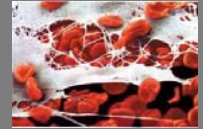
4 Normotèrmia

5 ↑ Fi O₂
Vasopressors
CH (lactats / EB)
Bicarbonat

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

Coagulopatia

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

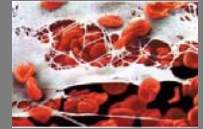
ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

DILUCIONAL

CONSUM / CID

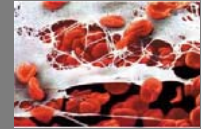
HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

ANÈMIA

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

DILUCIONAL

CONSUM / CID

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

ANÈMIA

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA

⑥ Fibrinògen (2 - 4 g)

⑦ PFC si

- Coagulopatia clínica
- TP / TTPa > 1,5

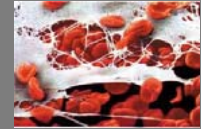
⑧ Plaquetes si < $100 \times 10^9 / l$

⑨ FIBRINÒGEN si < 2g/L
Desmopresina (0,3 mL / Kg)
Ac. Tranexàmic (1 g)
F. r VII a
CCP si tromboelastometria
(20 - 25 UI / Kg)

⑩ Control analític freqüent

- Coagulació
- Ions

HEMORRÀGIA OBSTÈTRICA

DILUCIONAL

CONSUM / CID

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

ANÈMIA

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA

TROMBOELASTOMETRIA

① Fibrinògen

② Monitorització
tromboelastometria

GOAL-DIRECTED THERAPY

• TC ↑ → PFC / CCP

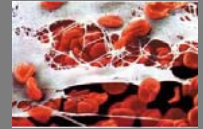
• Fibrinolisis → Ac Tranexàmic

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM ↓ → Fibrinògen

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM normal → Plq

• Valorar → Desmopresina / f.r
VII a

SITUACIONS CLÍNiques - ALGORITMES

CIRURGIA
ELECTIVA

PLT GREU

HEMORRÀGIA
OBSTÈTRICA

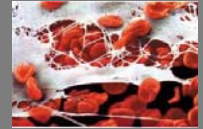
ALTRES
URGÈNCIES

A. AORTA / H. DIGESTIVA
POSTOPERAT / PLT

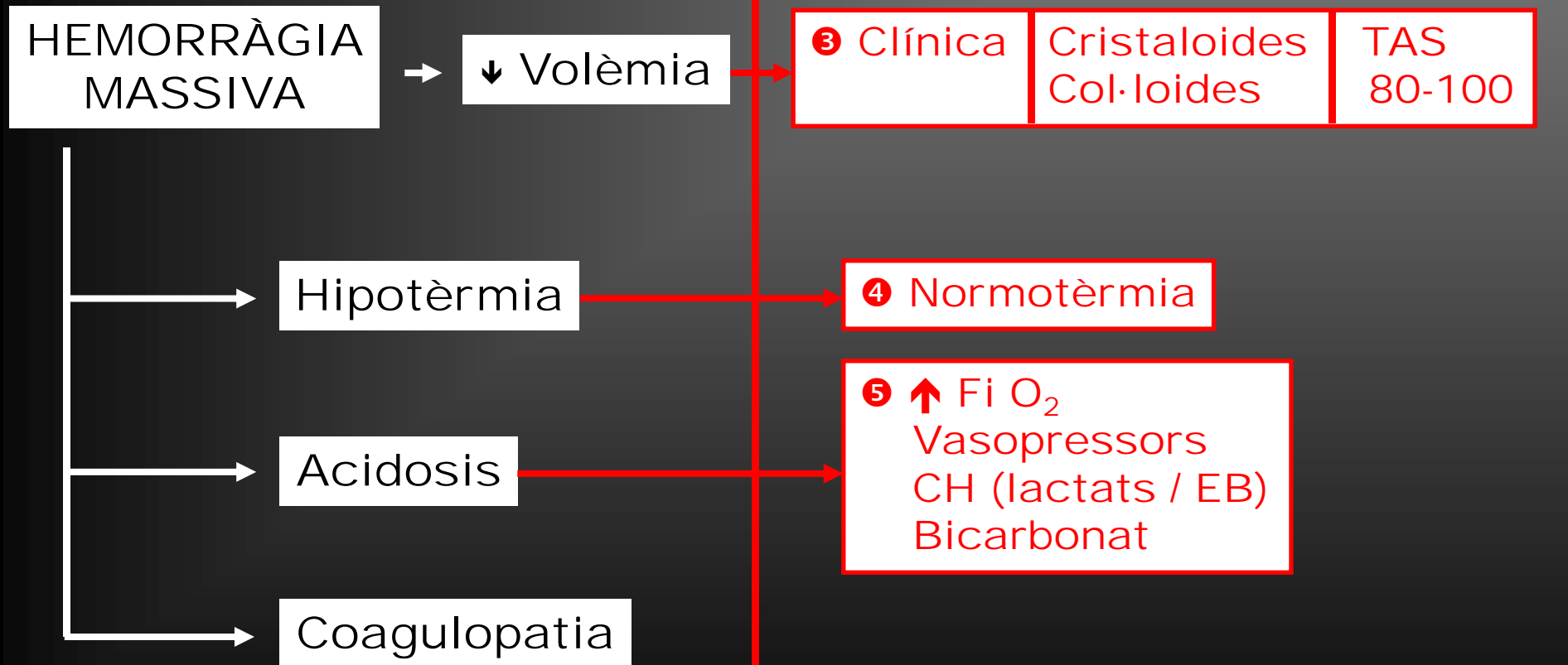
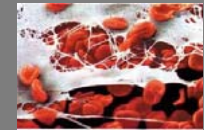
URGÈNCIES

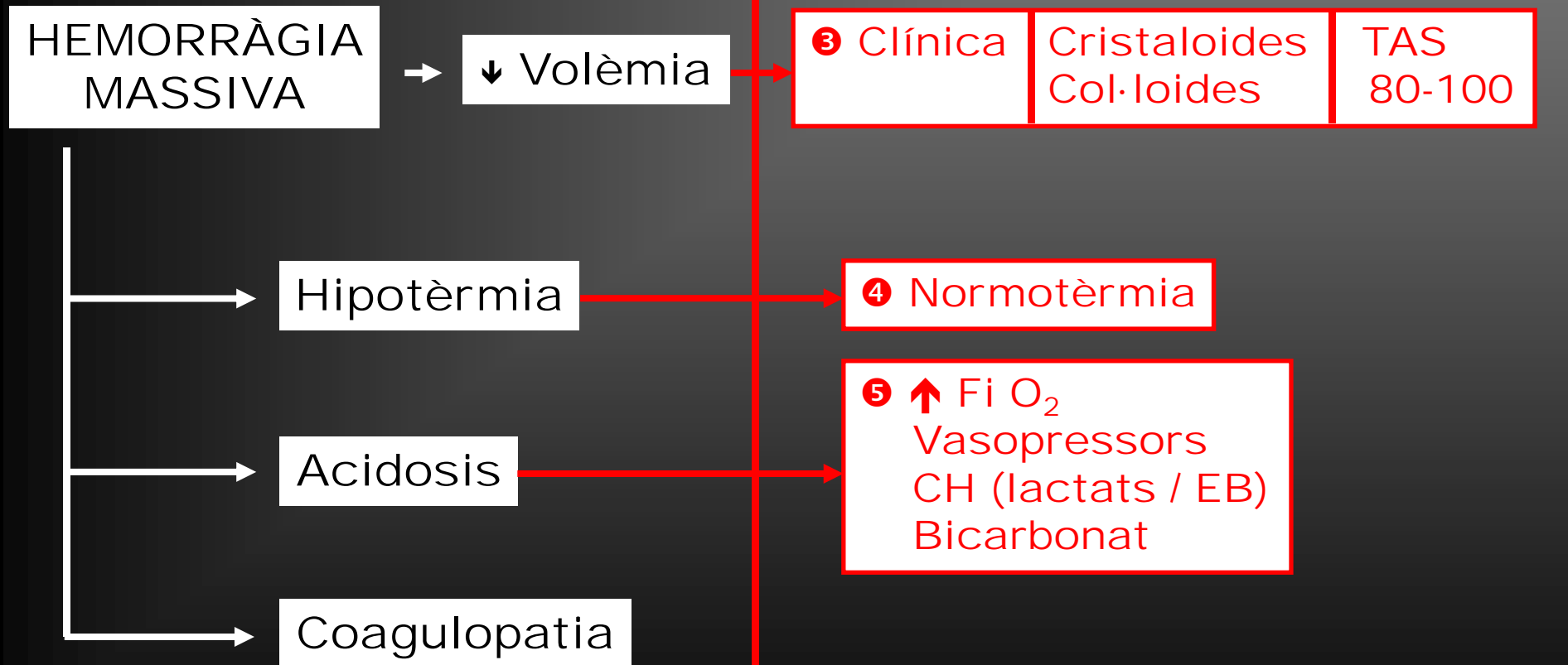
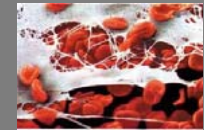

- Pacient no optimitzat
- Pacient no monitoritzat

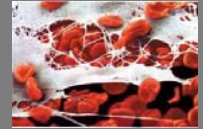
URGÈNCIES

URGÈNCIES

URGÈNCIES

Coagulopatia

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

URGÈNCIES

COAGULOPATIA DILUCIONAL

COAGULOPATIA DE CONSUM / CID

ACIDOSIS

HIPOTÈRMIA

ANÈMIA

HIPERFIBRINOLISIS

FÀRMACS / M. PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

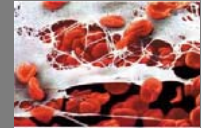
DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

COAGULOPATIA CONSUM / CID

FÀRMACS PATOLOGIES PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

COAGULOPATIA CONSUM / CID

FÀRMACS PATOLOGIES PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

- Antiagregants:
  - PLQ > $100 \times 10^9 / L$
  - Desmopresina
- ACO: CCP
- M. Hepàtica: PFC abans
- BP C-P:
  - PLQ > $100 \times 10^9 / L$
  - Desmopresina

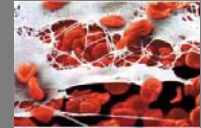
⑥ Fibrinògen (2 - 4 g)

- ⑦ PFC si
- Coagulopatia clínica
  - TP / TTPa > 1,5

⑧ Plaquetes si $50-100 \times 10^9 / L$

⑨ FIBRINÒGEN si < 2 g / L
Desmopresina (0,3 mL / Kg)
CCP si tromboelastometria
(20 - 25 UI / Kg)
Àcid tranexàmic
F. r. VII a

- ⑩ Control analític freqüent
- Coagulació
  - Ions

DILUCIONAL

ACIDOSI / HIPOTÈRMIA / ANÈMIA

COAGULOPATIA CONSUM / CID

FÀRMACS PATOLOGIES PRÈVIES

CAUSA MECÀNICA

TROMBOELASTOMETRIA

① Fibrinògen (2 - 4 g)

② Monitorització
tromboelastometria

GOAL-DIRECTED THERAPY

• TC ↑ → PFC / CCP

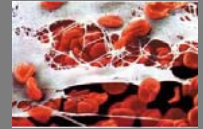
• Fibrinolisis → Ac Tranexàmic

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM ↓ → Fibrinògen

• MCF ex - TEM / in - TEM ↓ +
MCF fib - TEM normal → Plq

• Valorar → Desmopresina / f.r
VII a

CONCLUSIONS

- L'hemorràgia massiva està lligada encara a una mortalitat molt elevada
- El maneig de l'HM està canviant, pasem de la transfusió massiva a un tractament específic de la coagulopatia
- Cal conèixer la fisiopatologia de la coagulació per saber què estem tractant
- Els sistemes de monitorització viscoelàstics ens ajuden a fer un tractament molt dirigit de la coagulopatia
- Administració empírica de fibrinògen davant tota HM
- Administració de CCP en l'HM si TC allargat
- El F. r. VII a segueix buscant el seu lloc
- Protocol de transfusió massiva en el PLT greu

... "further investigation
is warranted"